

Onderzoek lichttherapie

bij volwassenen met een
verstandelijke beperking

Pauline Hamers

Promovendus Erasmus MC/ Amaran Group



Inhoud

- Prevalentie depressieve stoornissen.
- Behandeling depressie bij mensen met een verstandelijke beperking.
- Lichttherapie en depressie.
- Circadiane ritmes.
- Onderzoek lichttherapie.

Prevalentie depressieve stoornis

- Algemene populatie (18-65 jaar): 5,2%¹
- Ouderen VB (GOUD, ≥50 jaar): 7,6%²
- Volwassen VB (≥18 jaar): 6,6%³
- Een depressie kan in de algemene bevolking samenhangen met het ontstaan van een aantal lichamelijke ziekten.
- GOUD 1: verband tussen het voorkomen van depressie en chronische lichamelijke aandoeningen.

¹ De Graaf, R., et al., 2012.

² Hermans, H., et al., 2013.

³ Cooper, S.A., et al., 2007.

Behandeling depressie bij mensen met een verstandelijke beperking

- Huidige reguliere behandelvormen niet altijd haalbaar.
- Daardoor → vaak enkel farmacologische behandeling.
- Lichttherapie → mogelijk behandeloptie voor deze doelgroep.

Lichttherapie en depressie

- Lichttherapie bij de algemene bevolking effectief bij zowel seizoensgebonden als niet-seizoensgebonden depressie⁴.
- Gelijkwaardige effectgroottes in vergelijking met farmacologische behandeling⁵.



⁴ Morgan, A.J. and A.F. Jorm, 2008; Thaler, K., et al., 2011.

⁵ Golden, R.N., et al., 2005.

Circadiane ritmes (1)

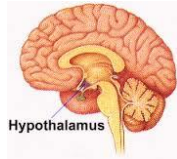
- Voorbeelden CR: lichaamstemperatuur, afgifte van hormonen, slaappatroon en hartritme.
- Lichttherapie beïnvloedt circadiane ritmes (CR).
- In de algemene bevolking wordt depressie in verband gebracht met verstoorde CR⁶.
- De circadiane ritmes worden geregeld en gecontroleerd door biologische klokken die zich bevinden op verschillende plaatsen in het lichaam.

⁶ Monteleone, P., V. Martiadis, and M. Maj. 2011 en Germain, A. and D.J. Kupfer, 2008.

Circadiane ritmes (2)



- Belangrijkste biologische klok ('master clock') in de hersenen.
→ In de suprachiasmatic nucleus (SCN) in de hypothalamus ⁷.
- CR: endogeen gestuurd, ook externe factoren (licht of sociale activiteiten) hebben invloed ⁸.



⁷ Pall, G., et al., 2011; Wirz-Justice, A., 2013.
⁸ Czeisler, C.A. and J.J. Gooley, 2007; Wirz-Justice, A., 2013.

Lichttherapie bij verstandelijke beperking



- Inzet van lichttherapie: aantal case study reports ⁹.
- Pilotstudie Heidi Hermans: n=14, volwassenen met een matige of (zeer) ernstige verstandelijke beperking (Amarant Groep):
 - Goed toepasbaar.
 - Positief effect op vermindering depressieve klachten (individueel niveau).
 - Geen controle groep.

⁹ Tsouris, J.A., 2007; Cooke, L.B. and C. Thompson, 1998; Altabet, S., et al, 2002.

Onderzoek lichttherapie



Totale studiepopulatie: n= 219

- Groep met lamp type 1: n= 73
- Groep met lamp type 2: n= 73
- Care as usual groep: n= 73

- Randomized controlled Trial

- Blinding

Toepassing lichttherapie:
- voor 12:00 uur
- 30 min (20 cm) per dag of
60 min (30 cm)
- 14 dagen
- 10.000 lux wit licht (UV gefilterd)

Belangrijkste uitkomstmaat



- Depressieve klachten.

→ Drietal vragenlijsten:

- Angst, Depressie En Stemming Schaal (ADESS)
- Signaallijst depressie (SDZ)
- Afwijkend Gedrag Schaal (AGS) (Aberrant Behavior Checklist)
- Psychiatrisch diagnostisch interview (PAS-ADD)

Andere uitkomstmaten



- Circadiaan slaap-waakritme:
 - Actiwatch → vaststellen van eventuele verschuiving in het slaap-waakritme (3 * 4 dagen).
 - Melatoninespiegel → melatonine bepaling in speeksel.
- Stress: cortisollevel meten in hoofdhaar.

Tijdspad



- Aanmeldperiode en meetperiode.
- Verwachting eerste resultaten najaar 2016.

Hartelijk dank voor jullie aandacht!



www.onbeperktgezond.nl

p.hamers@erasmusmc.nl
